

670. Rölunda, Häggeby sn.

Pl. 34.

Litteratur: B 348, L 56. J. Bureus, Fa 6 s. 180 n:r 77 (J. Rhezelius), Fa 5 n:r 215; M. Aschaneus, F b 18 s. 249; Ransakningarna 1667—84 (1667, 1672); J. Peringskiöld, Monumenta 2, bl. 205; R. Dybeck, Reseberättelse 1860; UFT h. 1 (1871), s. 56; Handlingar i ATA 1930, 1932.

Äldre avbildningar: Aschaneus, teckning; J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 348).

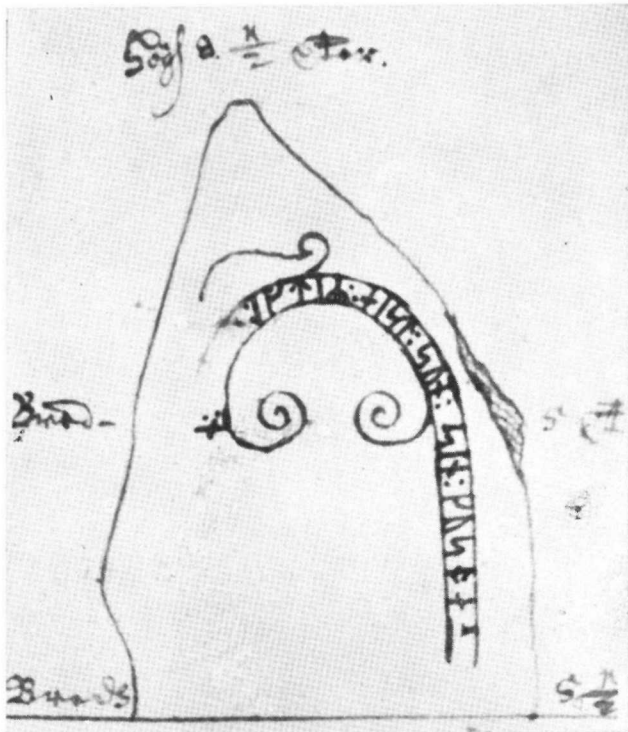


Fig. 95. U 670. Rölunda, Häggeby sn.
Efter teckning av Aschaneus.

Runstenen står rest på gårdsplanen vid Rölunda, 18 m. NNÖ om huvudingången, i södra kanten av en gravkulle.

Stenen fanns enligt Rhezelius (Fa 6) »I Rödlunda Byen i en gårdh», enligt Aschaneus (F b 18) »Vthi Rödlunda by, vthi Oluff Henrichsons gård. Blå R. 4. släter. NB. är brukader för dörrar, Därföre nötter, och halfparten Borta af Runorna. förder af sin graff.» — I kyrkoherden Andreas Andreæ Rydenius' relation 1667 i *Ransakningarna* omtalas tre runstenar i Rölunda: »I Rölunda 1 Runsteen i gården hooss Erik Matzon, och 1 hoos Matz Eskilsson, såsom och 1 i theras gårdet.» Utan tvivel är det U 670—672 som här avses. I länsmannens fornminnesförteckning några år senare (1672) upptages två runstenar i Rölunda: »J Rölunda på Nils Anderssons gårdh finnes 1 Runsteen och 1 J deras gierde.» — Träsnittet i Peringskiölds *Monumenta*, som upptager de tre runstenarna U 670—672, har påskriften »Rölunda Egby sochn». Och Peringskiöld meddelar: »Här finnes fyra stora Konungahögar, af god mull fordom upgiorde, hvilka ännu af allmogen kallas Konungshögarne. Den första näst

wägen ähr 136 alnar omkring, den andra 126, de andra begge äre lijka wida, men något lägre. Uthi en gård strax wid högen finnes en Runsteen, störste delen förnött.» B 348: »Rölunda»; L 56: »Rölunda by». — Stenen söktes förgäves av Dybeck. Och Klingspor meddelar (UFT h. 1), att »denne sten har ej, ehuru den sökts, kunnat till rätta skaffas».

År 1930 blev runstenen återfunnen på ladugårdsbacken. Den låg med den ristade ytan vänd nedåt, och tre tum jord täckte hällen. Den restes år 1932 vid foten av en av de gravhögar, som begränsa gårdsplanen.

Mörk gnejs. Höjd 1,45 m., bredd 0,94. Ytan flagrar starkt. Större delen av ristningen är förstörd, särskilt nedtill och på v. sidan. Dock synes ristningen i stort sett vara oförändrad sedan 1600-talet. Den är utförd med fina, smala, jämna streck.

Inskrift:

... -- n : - ... s ... eftir : aist : sun : sin : kus na - ...

... æftir Æist, sun sinn ...

»... efter Est, sin son ...»

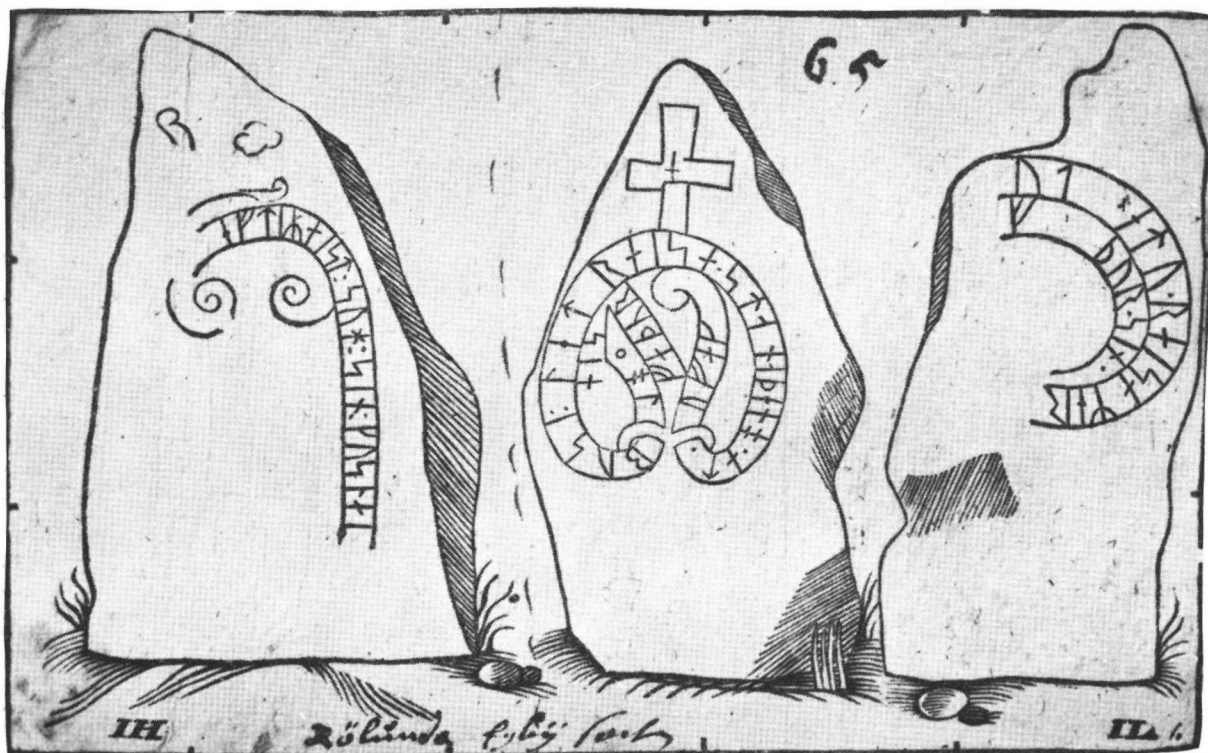


Fig. 96. U 670, 671 och 672. Rölunda, Häggeby sn. Efter B 348.

Till läsningen: På v. sidan finnas endast spår av runor, troligen rester av ett **stain : pinsa**. Det följande, inom högra runslingan, är tämligen tydligt. **6 e** är tydligt stunget. Övre delen av hst är borta. **21 k** är icke stunget. Intet sk finnes efter **23 s**. **24 n** har bst endast t. h., men den är tydlig. Övre delen av hst i **25 a** är borta. Bst är svag, men säker. Därefter finnes övre delen av en hst, men inga spår av bst.

Inskriften var på 1600-talet lika fragmentarisk som nu. Rhezelius (Fa 6): **... n ... iftir : aist : sun : sin : kusla - ...** — Aschaneus (Fb 18): **... n : ... iftir : aist : sun : sin : kusoa -**. R. 24 har två bst t. h. — Hadorph och Leitz (B 348): **... eftir aist : suh : sin : kusna - ...**

Om namnet *Æistr* se U 70.

21—23 kus återger väl snarast gen. *Guðs*, i början av en bön eller välönskan för den dödes själ. I de följande runorna **24—25 na** väntar man då snarast början av ordet *nað* eller (pl.) *naðir* 'nåd'.

671. Rölunda, Häggeby sn.

Pl. 35.

Litteratur: B 348, L 57. J. Bureus, Fa 6 s. 63 n:r 82 (Bureus' egen uppteckning), s. 180 n:r 78 (Rhezelius), Fa 5 n:r 216; M. Aschaneus, Fb 18 s. 251; Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, Monumenta 2, bl. 205; UFT h. 1 (1871), s. 56, h. 5 (1876), s. 90; Handlingar i ATA 1917.

Äldre avbildningar: Aschaneus, teckning; J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 348).

Runstenen står på krönet av Rölundaåsen, nära Varpsundet, ett par meter från kanten av ett högt grustag, 125 m. Ö om Varpsundsbron, 250 m. NÖ om Varpsunds-stenen (U 654) och nära 3 km. SSV om Rölunda by. Läget är utomordentligt vackert med utsikt över Ullfjärden och Ryssviken.